

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2016 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt II C 732/15 Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi uznał za bezskuteczną w stosunku do powodowej spółki (...) z siedzibą w Ł. czynność prawną z dnia 20 października 2010 roku dokonaną między K. G. a pozwaną E. R. w postaci umowy darowizny udziału w wysokości 7/24 części w nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Działdowie, która to umowa została zawarta w M. przed notariuszem B. C. w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) w celu zaspokojenia wierzytelności przysługującej stronie powodowej wobec K. G. w kwocie 4.171,14 zł wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od dnia 14 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz z zaległymi odsetkami ustawowymi w kwocie 6.481,87 zł, która została stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 11 sierpnia 2008 roku wydanym przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w sprawie o sygnaturze akt V GNc 2360/08 opatrzonym klauzulą wykonalności na podstawie prawomocnego postanowienia z dnia 29 grudnia 2009 roku wydanego przez tenże sąd w sprawie o sygnaturze akt V GCo 391/09 oraz zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 2950 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, iż K. G. jest bratem pozwanej E. R., z którą dokonał czynności prawnej w postaci darowizny udziału w nieruchomości powyżej opisanej. Nakazem zapłaty z dnia 11 sierpnia 2008 roku wydanym przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w sprawie o sygnaturze akt V GNc 2360/08 Sąd ten zasądził od K. G. na rzecz Syndyka Masy Upadłości (...) Spółki Akcyjnej w upadłości w E. kwotę 4.171,14 zł z odsetkami ustawowymi opisanymi w nakazie zapłaty oraz kwotę 630 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Postępowanie egzekucyjne prowadzone w stosunku do K. G. na podstawie ww. tytułu wykonawczego było bezskuteczne z uwagi na brak majątku znanego wierzycielowi i komornikowi, z którego można byłoby prowadzić egzekucję. Wobec powyższego postanowieniem z dnia 28 lipca 2009 roku postępowanie egzekucyjne zostało umorzone. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku postanowieniem z dnia 29 grudnia 2009 roku nadał klauzulę wykonalności ww. nakazowi zapłaty na rzecz strony powodowej w sprawie niniejszej – (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w sprawie o sygnaturze akt V GCo 391/09. Ponownie prowadzone postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku K. G. było bezskuteczne z uwagi na brak majątku znanego wierzycielowi i komornikowi, z którego można by prowadzić egzekucję. P. egzekucyjne zostało umorzone w dniu 28 czerwca 2013 roku. Podobnie, kolejne postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z tych samych przyczyn w dniu 24 marca 2015 roku. Sąd Rejonowy wskazał, iż na tle powyższego stanu faktycznego i zgodnie z treścią przepisów art. 527 § 1 k.c. w związku z art. 528 k.c, art. 527 § 2 k.c. i art. 529 k.c. powództwo podlegało uwzględnieniu bowiem dłużnik K. G. był niewypłacalny w chwili zawierania z pozwaną umowy darowizny z dnia 20 października 2010 roku i skutek tej czynności pogłębił stan niewypłacalności. O niewypłacalności K. G. świadczy to, że prowadzona w stosunku do niego egzekucja była bezskuteczna i została umorzona w wyniku braku majątku znanego wierzycielowi i komornikowi. Taki stan istniał zarówno przed zawarciem umowy darowizny, jak i po dacie zawarcia tej umowy. W wyniku powyższej darowizny pozwana E. R. uzyskała korzyść majątkową. Wobec przyjętego przez ustawodawcę domniemania działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli przez dłużnika zawierającego umowę darowizny z osobą trzecią Sąd nie musiał badać stanu świadomości dłużnika. Pozwana nie złożyła w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych, a niezależnie od powyższego strona powodowa udowodniła za pomocą załączonych dokumentów, iż dłużnik taką świadomość musiał mieć. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. (wyrok z uzasadnieniem).

Od powyższego wyroku apelację wniosła pozwana wnosząc o jego uchylenie w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła niewyjaśnienie istoty sprawy, pozbawienie możliwości obrony swych praw oraz sprzeczność istotnych ustaleń sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Skarżąca wskazała, iż sąd I instancji nie wziął pod uwagę stanu budynku w dacie darowizny udziału, a nadto, iż absolutnie nie wiedziała o zobowiązaniach finansowych brata. Podniosła także, iż przedmiotowej darowizny dokonała w oparciu o udzielone jej przez K. G. pełnomocnictwo, a czynność ta była wyrazem wykonania woli rodziców, którzy zdecydowali, iż dom w K. ma otrzymać skarżąca i jej brat a dom w M. ma otrzymać K. G.. Skarżąca zarzuciła także, iż sąd dokonał zwrotu pisma pozwanej z dnia 15 lipca

2016 roku, w którym wniosła o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków. Nadto argumentowała, iż sąd nie wziął pod uwagę błędnie obliczonej wartości przedmiotu darowizny. Apelująca wskazała także, iż na poczet zadłużenia wyegzekwowana została już kwota 2873,66 zł, powód nie wskazał, co składa się na kwotę wierzytelności, a ponadto, iż sąd nie ustalił, czy na chwile obecną dłużnik jest nadal niewypłacalny. (apelacja).

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych (odpowieź na apelację).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, uznaje za prawidłowe i przyjmuje za własne. Należy przywołać utrwalone stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym w postępowaniu apelacyjnym nie wymaga się dokonywania ustaleń na podstawie dowodów przeprowadzonych we własnym zakresie oraz ich samodzielnej oceny, jeżeli sąd odwoławczy nie dostrzega potrzeby ponowienia dowodów dopuszczonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz podziela ocenę ich wiarygodności wyrażoną przez sąd pierwszej instancji. Wówczas wystarczająca jest aprobata dla stanowiska przedstawionego w orzeczeniu sądu pierwszej instancji (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 22 lipca 2010 r., sygn. I CSK 313/09, niepubl.; wyrok SN z dnia 16 lutego 2005 r., sygn. IV CK 526/04, niepubl.; wyrok SN z dnia 20 maja 2004 r., sygn. II CK 353/03, niepubl.). Sąd Okręgowy w Łodzi podziela przedstawiony pogląd.

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Jeżeli sąd stwierdzi wystąpienie wszystkich przesłanek z art. 527 k.c., wówczas dochodzi do uznania czynności prawnej za bezskuteczną tylko w stosunku do wierzyciela, który czynność zaskarżył, a wierzyciel ten będzie mógł zrealizować przysługującą mu wierzytelność z majątku osoby trzeciej, która odniosła korzyść w rezultacie nieojalnego zachowania dłużnika. W myśl art. 527 § 2 k.c., czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Niewypłacalność dłużnika oznacza stan jego majątku, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24.01.2000r., III CKN 554/98, LEX nr 52736), przy czym dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu również wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28.11.2001r., IV CKN 525/00, publ. Biul.SN 2002/5/11). Pokrzywdzenie wierzyciela powstaje więc na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. W rozpoznawanym przypadku niewątpliwie doszło do pokrzywdzenia powodowej Spółki jako wierzyciela. Egzekucja przeciwko dłużnikowi K. G. toczyła się od 2008 roku. Została umorzona ze względu na brak majątku dłużnika.

Wymagana przez art. 527 § 1 k.c. świadomość pokrzywdzenia wierzycieli istnieje, gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, przy czym powinna ona istnieć w chwili dokonywania zaskarżonej czynności prawnej (por. A.Ohanowicz (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 948; M.Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s.1259-1260). Taką świadomość miał niewątpliwie dłużnik dokonując zaskarżonej czynności prawnej z siostrą. Wykazanie, że osoba trzecia wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, ułatwia domniemanie prawne wynikające z art. 527 § 3 k.c., w przypadku gdy osobą trzecią uzyskującą korzyść majątkową na skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika jest osoba będąca w bliskim z nim stosunku. Domniemanie iuris tantum wynikające z art. 527 k.c. może być wzruszone przez dowód przeciwny. Dłużnik dokonał czynności prawnej na rzecz osoby bliskiej – siostry. Zgodnie z art. 528 k.c. w przypadku czynności nieodpłatnych nie ma znaczenia ewentualny brak świadomości strony pozwanej odnośnie pokrzywdzenia wierzycieli.. Zarzuty wyprowadzane w tym

względnie w apelacji zmierzają bowiem do wykazania, że pozwana nie wiedziała, iż dokonując spornej czynności dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć. Tymczasem przepis art. 528 k.c. wyraźnie stanowi, że jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Skoro zatem w realiach niniejszej sprawy bezspornym jest, że zakwestionowaną przez wierzyciela czynność stanowi umowa darowizny, w wyniku której pozwana uzyskała korzyść majątkową, gdyż powiększyła swój majątek o wartość nieruchomości dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Okoliczność, czy pozwana wiedziała, czy też mogła się dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, jest bez znaczenia. Jak bowiem powyżej wskazano, w przypadku, gdy wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie okoliczność, że osoba trzecia nie wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i nie mogła się dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności nie stoi na przeszkodzie domaganiu się przez wierzyciela uznania danej czynności za bezskuteczną. Nie ma także znaczenia stan nieruchomości w dacie poprzedniej i obecnej bowiem przedmiotem rozstrzygnięcia sądu jest bezskuteczność czynności prawnej a ewentualne rozliczenia następować mogą wyłącznie między stronami czynności.

Zarządzeniem z 8 sierpnia 2016 roku Sąd zwrócił pismo skarżącej z uwagi na to, iż zawiera nie tylko wnioski dowodowe na podstawie art. 207 § 7 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem pozostającym w związku z jego § 3 w toku sprawy złożenie pism przygotowawczych następuje tylko wtedy, gdy sąd tak postanowi, chyba że pismo obejmuje wyłącznie wniosek o przeprowadzenie dowodu. Skoro pismo to zawierało nie tylko wnioski dowodowe, to sąd I instancji słusznie zastosował powyższy przepis. Na marginesie jedynie wskazać należy, iż jeżeli pismo to obejmowało wnioski dowodowe na okoliczności wskazane w apelacji (o których dopuszczenie jednak skarżąca już jednak nie wniosła) to nie miałyby znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy ze względów już powyżej omówionych.

Odnosząc się do zarzutów skarżącej w zakresie wysokości wierzytelności wskazać należy, iż już w pozwie (k. 12) powód sprecyzował, co składa się na wysokość wierzytelności podlegającej ochronie. Nakaz zapłaty, z którego przedmiotowa wierzytelność wynika precyzował zasądzone kwoty wraz z odsetkami od dat wskazanych w nakazie (k.16). Wbrew zatem temu, co twierdzi apelująca, nakaz poza kosztami postępowania i należnością główną zasądzał także odsetki ustawowe. Kwoty powyższe wynikają także ze znajdujących się w aktach sprawy poświadczonych za zgodność kopii dokumentów znajdujących się w aktach egzekucyjnych. Rozliczenie zaś kwot wyegzekwowanych powód umieścił w pozwie (k.7).

Podobnie, odnośnie rozliczenia kosztów procesu Sąd Rejonowy w uzasadnieniu na k. 6 szczegółowo wyliczył, co składa się na ich wysokość z podaniem podstawy prawnej.

Mając na uwadze powyższe, należało uznać na podstawie art. 385 k.p.c., że apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu w całości.

Sąd Okręgowy nie obciążył skarżącej kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na sytuację materialną skarżącej. Sąd wziął także pod uwagę fakt, iż pozwana samodzielnie złożyła apelację będąc subiektywnie przekonana o swych racjach.